

HELSE BERGEN Haukeland universitetssjukehus	Handlingsplan for et godt psykososialt barnehagemiljø
Kategori: Ledelse og styringssystem	Gyldig fra/til: 03.02.2026/03.02.2027
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Drift-/teknisk divisjon/Barnehagene	Versjon: 3.00
Godkjenner: Bakken, Gerd	Retningslinje
Dok. ansvarlig: Hilde Ersvær	Dok.id: D65929

Barnehagene i Helse Bergen skal jobbe for et godt psykososialt barnehagemiljø
(ref. Lov om barnehager kap. VIII)

Alle ansatte skal ha kompetanse på lek, vennskap og sosial kompetanse for å styrke gode relasjoner i barnehagen, og engasjere seg i arbeidet med å opprettholde et vennlig og inkluderende leke- og oppvekstmiljø.

Hvordan skaper vi et godt psykososialt barnehagemiljø?

Det skal være en god omgangstone og et imøtekommende miljø blant barn og voksne. Personalet må være bevisst hvordan de handler og snakker til barna og til hverandre.

Det er personalets ansvar at barn trives i barnehagen. Oppmerksomhet fra kompetente og varme voksne er viktig for barns trivsel i barnehagen. Måten personalet møter og anerkjenner barnet på, er avgjørende for hvordan barnet opplever seg selv.

Personalet skal hjelpe barna til å bygge gode relasjoner til hverandre og være bevisst egne relasjoner til det enkelte barn.

Barnehage skal ha nulltoleranse for krenkelser, utestenging, mobbing, diskriminering og trakassering. Det er personalets ansvar at barn trives i barnehagen, og personalet skal gripe inn dersom et barn blir utsatt for slike krenkelser. Personalet har ansvar for å forebygge, håndtere, stoppe og følge opp dersom barn blir krenket i barnehagen

I våre barnehager skal personalet:

- være autoritative voksne – med dette menes voksne som viser innlevelse og varme i relasjoner samtidig som de setter grenser og stiller krav til barna
- være gode rollemodeller i det sosiale felleskapet
- være aktive og engasjerte voksne som involverer seg i lek, overgangssituasjoner, måltid mm.
- være bevisst sin kommunikasjon med barna
- anerkjenne barnas følelser uten at handlingen nødvendigvis anerkjennes
- forebygge, håndtere, stoppe og følge opp krenkelser

Skape et godt miljø - bygge gode relasjoner i barnegruppen

Sosial kompetanse er ferdigheter som er viktige og nødvendige for å mestre et godt samspill med andre mennesker.

Personalet må kontinuerlig arbeide med å:

- hjelpe barna til å utvikle en positiv holdning til seg selv
- utvikle barnas empati, og evne til å vise medfølelse og ta hensyn
- hjelpe barna til å hevde seg selv og sine ønsker i lek og i samtaler
- hjelpe barna til selvkontroll i konflikter, og til å utsette egne behov
- hjelpe barna til å sette ord på tanker og følelser

Alle trenger noen å leke med, - en lekevenn

I samhandling med andre legges grunnlaget for læring og sosial kompetanse. I leken etablerer barna vennskap og får være en del av et fellesskap. Å få delta i lek og få venner bidrar til barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. Personalet støtter og rettleder barna i etablering av vennskap gjennom samtaler, temaarbeid og fellesopplevelser. Mange barn trenger personalets støtte i leken for å oppdage nye lekekamerater.

Personalet skal, på bakgrunn av observasjon, legge til rette for variert lek:

- Barna får tid og rom for lek
- Stimulere til variert lek og tilby ulike typer lekemateriell
- Organisere lekegrupper med voksendeltakelse
- Inndeling av rommet og tilrettelegge det fysiske miljøet med lekekroker
- Gi felles opplevelser i form av bøker, bilder, samtaler, turer og tilføre nye rekvisitter
- Delta aktivt (her-og-nå) og støtte leken når barn trenger hjelp til å:
  - utvide lekeforløpet
  - bli værende i leken
  - komme inn i leken
  - utvikle nye roller
  - finne nye leketema

Personalet må ha kompetanse på lek og barns sosiale ferdigheter

Tema lek, sosial kompetanse og krenkelse, tas opp to ganger årlig og vedlegg 2- *Spørsmål til refleksjon*, skal benyttes.

Hvis noen form for krenkelser finner sted, inntreffer aktivitetsplikten.

Nyansatte og vikarer får informasjon og opplæring i dette.

Forebyggende tiltak

Vi ønsker foreldrene som medspillere i arbeidet for et godt psykososialt barnehagemiljø og at tema som vennskap og lek tas opp på foreldremøte om høsten.

For å forhindre krenkelse i barnehagen skal personalet legger til rette for gode og inkluderende lekemiljø.

Aktivitetsplikten trer inn

Dersom et enkeltbarn eller flere barn i en barnegruppe ikke har et trygt og godt barnehagemiljø er personalet forpliktet til å gripe inn. Barnets egen opplevelse skal legges til grunn når barnehagen skal ta stilling til om barnet har et trygt og godt barnehagemiljø.

Aktivitetsplikten består av fire delplikter;

- **plikt til å følge med** – systematiske tiltak for tilstedeværelse, observasjon og tilbakemeldinger fra foreldre
- **plikt til å melde fra** – plikt til å melde fra til styrer ved mistanke eller kjennskap til at enkeltbarn eller barnegruppe ikke har et godt barnehagemiljø. Styrer har plikt til å melde fra til barnehageeier ved alvorlige tilfeller
- **plikt til å undersøke** – innhente nok informasjon for å avdekke hva som har skjedd, ta utgangspunkt i barnas opplevelser
- **plikt til å sette inn tiltak** – sette i gang egnede tiltak for å sikre barna et godt barnehagemiljø

Dokumentasjonsplikt

Når aktivitetsplikten er utløst er det et krav til barnehagen om at det utarbeides en skriftlig aktivitetsplan for oppfølging av saken.

Personalet følger tiltaksplanen, vedlegg 1.

Vedlegg 1

Aktivitetsplikt – tiltaksplan

Beskrivelse av problemet	
Iverksetting av flg. tiltak	
Tidsangivelse for tiltakene	
Ansvarlig for tiltakene	
Tidspunkt for evaluering	

Bergen, den _____

Underskrift foresatte

Underskrift personalet

Skjemaet oppbevares i barnemappen (kopi til foresatte)

Vedlegg 2

Spørsmål til refleksjon:

Beskriv eget engasjement og innsats når det gjelder

- tilrettelegging for et godt og inkluderende lekemiljø på avdelingen, evt. hva kan bli bedre
- involvering i barnas hverdag (lek, overgangssituasjoner og samspill for øvrig) evt. hva skal til for at vi blir bedre til dette
- anerkjennning og støtte til barna initiativ
- relasjonsbygging og vennskap mellom barna
- inkludering av alle barna i f. eks. samtalen under måltidet, samling ol.

Andre aktuelle tema til diskusjon:

- Hvor går grensen mellom naturlige konflikter og mobbing?
- Uttestenging versus behov for å leke alene
- Biting blant små barn
- Hvordan kan foreldrene være med å legge til rette for vennskap mellom barn?
- Hvordan involvere foreldrene i arbeidet mot krenkelser